

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2019-33-46

УДК 06.71.07

Колошко Н.В.*магістр**Навчально-наукового інституту економіки та управління
Національного університету харчових технологій***Слободян Н.Г.***кандидат економічних наук, доцент,**Навчально-науковий інститут економіки та управління
Національного університету харчових технологій*

ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК МЕТОД ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Для будь-якої фірми завжди залишається актуальним питання про оцінку фінансового становища своєї організації, мета якої – досягти високої ефективності виробництва. На сьогодні для суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки існує наявність невизначеності економічного середовища, який на практиці виражається у фінансових ризиках, а саме в ризику банкрутства. Це, в свою чергу, зумовлює необхідність впровадження методів, які будуть спрямовані на вирішення проблеми своєчасного виявлення ризиків банкрутства та запобігання фінансової кризи. Метою статті є дослідження сутності банкрутства та пошуку методів виявлення та прогнозування ймовірності банкрутства на діючих підприємствах України. У статті розглянуто сутність банкрутства підприємств, описані різні підходи до прогнозування ймовірності банкрутства. Показано необхідність та важливість прогнозування фінансового стану та оцінки ймовірності банкрутства. Обґрунтовано доцільність застосування моделей оцінки ймовірності банкрутства як методу прогнозу фінансового стану підприємства на прикладі СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки». В якості прикладу було обрано моделі Іркутської академії та модель Терещенка О.О.

Ключові слова: банкрутство, прогнозування, фінансовий стан підприємства, метод, фінансовий ризик, платоспроможність.

Колошко Н.В., Слободян Н.Г. ОЦЕНКА ВЕРОЯТНОСТИ БАНКРОТСТВА КАК МЕТОД ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Для любой фирмы всегда остается актуальным вопрос об оценке финансового положения своей организации, цель которой – достичь высокой эффективности производства. На сегодня для субъектов хозяйствования в условиях рыночной экономики существует наличие неопределенности экономической среды, который на практике выражается в финансовых рисках, а именно в риске банкротства. Это, в свою очередь, вызывает необходимость внедрения методов, которые будут направлены на решение проблемы своевременного выявления рисков банкротства и предотвращения финансового кризиса. Целью статьи является исследование сущности банкротства и поиска методов выявления и прогнозирования вероятности банкротства на действующих предприятиях Украины. В статье рассмотрена сущность банкротства предприятий, описаны различные подходы к прогнозированию вероятности банкротства. Показана необходимость и важность прогнозирования финансового состояния и оценки вероятности банкротства. Обоснована целесообразность применения моделей оценки вероятности банкротства как метода прогноза финансового состояния предприятия на примере СП «Хлебокомбинат Новгород-Северской райпотребсоюза». В качестве примера была выбрана модели Иркутской академии и модель Терещенко А.А.

Ключевые слова: банкротство, прогнозирование, финансовое состояние предприятия, метод, финансовый риск, платежеспособность.

Koloshko Nataliia, Slobodian Nataliia. ESTIMATE OF THE PROBABILITY OF BANKRUPTCY AS A METHOD FOR FORECASTING THE ENTERPRISE FINANCIAL CONDITION

For any firm, the question of evaluating the financial situation of its organization is always relevant, the goal of which is to achieve high efficiency of production. Today, for economic entities in a market economy, there is the uncertainty of the economic environment, which in practice is expressed in financial risks, and in particular in the risk of bankruptcy. This, in turn, necessitates the introduction of methods that will address the problem of timely detection of bankruptcy risks and the prevention of the financial crisis. Typical for many enterprises is the problem of ineffective risk management, and most of them are delayed their identification, assessment and neutralization, the speed of detection and use of additional chances of improving performance. An equally important reason for the study was the economic and political instability in Ukraine in recent years, which has led to an aggravation of the crisis in the industrial sector of the economy. Consequently, the diagnosis of the probability of bankruptcy and solvency at the enterprise in order to develop and implement managerial decisions that will ensure the prevention of potential crisis phenomena is very relevant at present. Recently, the question of assessing the probability of bankruptcy and its consequences is paid much attention to both domestic and foreign scientists. The purpose of the article is to investigate the essence of bankruptcy and to find methods for detecting and forecasting the probability of bankruptcy at existing enterprises of Ukraine. The article deals with the essence of bankruptcy of enterprises, describes different approaches to forecasting the probability of bankruptcy. The necessity and importance of forecasting the financial condition and estimating the probability of bankruptcy are shown. The expediency of using models of estimating the probability of bankruptcy as a method of forecasting the financial condition of an enterprise on the example of JV "Breeding Plant of Novgorod-Siversky District Consumer Union" was substantiated. As an example, the models of the Irkutsk Academy and the model of Tereschenko O.O.

Keywords: bankruptcy, forecasting, financial condition of the enterprise, method, financial risk, solvency.

Постановка проблеми. Під поняттям «банкрутства підприємства» слід розуміти неможливість виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань. Банкрутство також характеризує наявність фінансових ризиків на підприємстві, що виникають в процесі його діяльності, які, як наслідок, призводять до неможливості у встановлений термін виконати вимоги кредиторів та погасити зобов'язання перед бюджетом.

В умовах сьогоднішнього, коли для ринку характерна нестабільність, особливо важливим є дослідження методів та моделей прогнозування ймовірності банкрутства на підприємствах для запобігання кризових явищ.

Відомо, що банкрутство діючих підприємств України значно впливає на розвиток української економіки в цілому та знижує дохід до державного бюджету. Як наслідок, для уникнення банкрутства та краху компаній було розроблено різні методи прогнозування ймовірності банкрутства. Але, не дивлячись на наявність значної кількості публікацій в науковій публіцистиці, присвячених темі прогнозування ймовірності банкрутства, зазначена проблема не втратила своєї актуальності та потребує подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оцінки ймовірності банкрутства почала висвітлюватися представниками такого напряму аналізу фінансової звітності, як школа аналітиків з прогнозування можливого банкрутства компаній ще у середині ХХ століття. Останнім часом також багато уваги приділяється питанню діагностики банкрутства. Так, у зарубіжній практиці питаннями розроблення методів і моделей оцінки вірогідності банкрутства підприємства займалися такі вчені, як: Г. Спрінгейт, Е. Альтман, У. Бівер та Дж. Таффлер, М. Беніш, Г. Тішоу, Р. Ліс, Ж. Кюнан і М. Гольдер та інші. В свою чергу, в Україні дослідженнями методів аналізу ймовірності банкрутства займалися такі вчені: О.О. Терещенко, А.М. Поддєрьогін, О.М. Барановська, О.І. Продіус, С.О. Черкасова, В.В. Вітлінський, Т.І. Єфименко, О.П. Савчук, В.М. Федосов та багато інших.

Мета дослідження. Метою даної статті є висвітлення існуючих моделей оцінки ймовірності банкрутства, а також дослідження доцільності та необхідності застосування моделей оцінки ймовірності банкрутства для визначення рівня фінансового потенціалу підприємства на прикладі СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки».

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Нестабільний стан економіки за останні роки негативно вплинув на роботу багатьох підприємств України. Дедалі частіше спостерігається стійка тенденція зростання банкрутства на підприємствах, що звичайно ж є негативною ознакою розвитку бізнесу в Україні. Завдяки цьому, проблема виявлення ймовірності банкрутства підприємств набуває важливого значення, оскільки своєчасне і достовірне виявлення даного явища дозволяє сформулювати відповідну фінансову політику на підприємстві та розробити ряд заходів щодо уникнення краху компанії.

Перш за все, слід зазначити, що ж означає поняття «банкрутство». Відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» під банкрутством слід розуміти визнану господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені в порядку, визначеному цим Законом, грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури [1, с. 5].

В ринковій економіці банкрутство підприємств вважають нормальним явищем. Відомо, що зі ста нових підприємств залишаються на ринку лише в порядку 20-30%. Рішення про неплатоспроможність підприємства приймається лише після дослідження статей балансу та визнання незадовільною структури балансу. З цього випливає необхідність та актуальність дослідження структури балансу.

Основними джерелами для аналізу даного питання є форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) та форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід) [5, с. 105].

Характерними ознаками фінансової кризи підприємства є скорочення попиту на його продукцію, і, як наслідок, зниження обсягів виробництва; зростання заборгованості постачальникам, держбюджету та банкам; затримки з виплатою заробітної плати працівникам. Кількість таких підприємств в Україні весь час збільшується. Причому тенденції банкрутства поширюються не лише на окремих суб'єктів господарювання, а й на цілі галузі економіки (наприклад, сільське господарство, яке вже впродовж багатьох років перебуває в глибокій фінансовій кризі і де понад 85% господарюючих суб'єктів закінчують свою діяльність щорічно із збитками; в промисловості збитковим є кожне друге підприємство).

Відомо, що на сьогодні в Україні близько 70 тисяч підприємств перебувають на межі банкрутства, а тисячі підприємств уже знаходяться за цією межею, тобто здійснюють процедуру банкрутства.

У світовій практиці для прогнозування та оцінки потенційного банкрутства підприємства використовуються різні економіко-математичні моделі. Серед найвідоміших методів, які застосовуються на побудові дискримінантної функції є моделі оцінки ймовірності банкрутства на основі Z-критерію Е. Альтмана; модель оцінки фінансового стану Р. Ліса; Модель Г. Давидова та А. Белікова (модель Іркутської державної економічної академії); прогнозна модель Дж. Таффлера; модель Г. Спрінгейта тощо.

Узагальнена характеристика переваг та недоліків найбільш застосовуваних іноземних та вітчизняних підходів до прогнозування економічної стабільності підприємств та визначення ймовірності банкрутства наведені в табл. 1.

Безперечно, більша частина перерахованих моделей розроблена для економічних умов, які значною мірою відрізняються від тих, які зараз мають місце в Україні.

Дані моделі склалися на основі фінансового стану зарубіжних підприємств і тому не є адаптованими до фінансової ситуації на українських підприємствах. Відмінності в цих моделях полягають в темпах інфляції та фазах циклу, особливо в фондо-, енерго-, трудомісткості підприємств, відмінний податковий клімат.

Впливаючи з цього, названі моделі потребують певного коригування відповідно до умов, які присутні в нашій державі. Для наших підприємств більше підходять такі моделі як Терещенка О.О., Матвійчука А.В. та російська R – модель (R-модель прогнозу ризику банкрутства) [3, с. 35].

Розглянемо докладніше одну із названих моделей, а саме модель Г. Давидова та А. Белікова (модель Іркутської державної економічної академії). Учені Іркутської державної економічної академії запропонували чотирифакторну модель прогнозу ризику банкрутства (модель R) (1):

Таблиця 1

Переваги та недоліки іноземних методів прогнозування ймовірності банкрутства

Основні методи	Переваги	Недоліки
1	2	3
Двофакторна та п'ятифакторна моделі Е. Альтмана	а) простота розрахунків завдяки незначній кількості показників оцінювання; б) наявність доступу до необхідних для обчислення інформаційних даних; в) можливість використання для зовнішньої експрес-діагностики	а) показники не відображають об'єктивний та реальний стан підприємства, не містять оцінки ефективності використання ресурсів, ділової та ринкової активності; б) неврахування галузевої специфіки; в) можливість застосування винятково для діагностики великих корпорацій, чиї акції котируються на фондових біржах; г) відсутність оцінювання поведінки ключових показників у динаміці, а лише в статичі; д) лінійні системи обчислення; е) залежність від грамотності та фаховості фінансових аналітиків, достовірності даних тощо.
Модель Р. Ліса		
Модель Г. Давидова та А. Белікова (модель Іркутської державної економічної академії)		
Прогнозна модель Дж. Таффлера		
Модель Г. Спрінгейта	а) простота розрахунків за рахунок незначної кількості показників оцінювання; б) наявність доступу до необхідних для обчислення інформаційних даних	а) відсутність галузевої та регіональної диференціації результуючого показника; б) висока корельованість змінних; в) лінійні системи обчислення

$$R = 0.38K1 + K2 + 0.054K3 + 0.63K4, \quad (1)$$

де $K1$ – оборотні активи / валюта балансу

$K2$ – чистий прибуток / власний капітал

$K3$ – чистий дохід / валюта балансу

$K4$ – чистий прибуток / сумарні витрати.

Якщо $R=0$ – ймовірність банкрутства максимальна (90-100%), 0-0,18 – висока (60-80%), 0,18-0,32 – середня (35-50%), 0,32-0,42 – низька (15-20%), більше 0,42 – мінімальна (до 10%) [8, с. 99-100].

В свою чергу, також досить поширеною є діагностика ймовірності банкрутства на підприємствах України за допомогою використання моделі Терещенка О.О.

Модель О.О. Терещенка має наступний вигляд (2):

$$Z = 1,5X1 + 0,08X2 + 10X3 + 5X4 + 0,3X5 + 0,1X6, \quad (2)$$

де $X1$ – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

$X2$ – відношення валюти балансу до зобов'язань;

$X3$ – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

$X4$ – відношення прибутку до виручки;

$X5$ – відношення виробничих запасів до виручки;

$X6$ – відношення виручки до основного капіталу.

Коли $Z > 2$ – банкрутство досліджуваному підприємству не загрожує, $1 < Z < 2$ – в такому випадку фінансова стійкість підприємства порушена, $0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства [8, с. 100].

З метою визначення доцільності використання в умовах української економіки закордонних методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємств проведемо діагностику банкрутства підприємства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» використовуючи Іркутську модель та модель Терещенка О.О.

Відмітимо, що Спільне підприємство «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» створене в 1968 році.

Статутний капітал підприємства становить 871 000,00 грн. Основними видами діяльності СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» є:

– виробництво і реалізація хлібобулочних і кондитерських виробів;

– виробництво, переробка і реалізація сільськогосподарської продукції;

– організація та здійснення оптової та роздрібної торгівлі хлібобулочними, кондитерськими виробами та іншою продукцією власного виробництва.

Майно підприємства складається з основних засобів та обігових коштів, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі. СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» щорічно складає п'ять форм фінансової звітності, а саме:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан).
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
3. Звіт про рух грошових коштів.
4. Звіт про власний капітал.
5. Примітки до річної фінансової звітності.

Слід також зазначити відмітити, що фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, що є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Використовуючи дані ф. № 1 «Баланс» та ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» підприємства за 2016-2017 роки та доповнюючи його показниками динаміки, для початку необхідно проаналізувати фінансовий стан СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки», надати загальну оцінку фінансового стану та факторів його зміни на основі розрахунку фінансових коефіцієнтів (табл. 2).

Результати дослідження даних показників, а також порівняння їх з нормативними значеннями для СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» відображено в табл. 3.

Загальну оцінку ефективності управління підприємством та використання його активів необхідно проводити на основі дослідження ряду коефіцієнтів, які характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність підприємства.

Згідно розрахунків, можемо зробити висновок, що досліджуване підприємство має недостатню фінансову стійкість. Про це свідчить ряд показників, що мають значне відхилення від нормативного значення.

Відмітимо, що значне відхилення має такий показник як коефіцієнт автономії (фінансової стійкості), значення якого нижче нормативного на 0,45% у 2016 році та 0,46% у 2017 році. Це свідчить про те, що досліджуване підприємство має недостатній запас фінансової стійкості. Згідно коефіцієнту співвідношення власних та позикових коштів на кожну гривню власних коштів припадало 0,05 грн. позико-

Таблиця 2

Вихідна інформація

АКТИВ	Абсолютні величини		Питома вага, %		Зміни			
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік	В абсолютних величинах	У питомій вазі	У % до 2016 року	У % до змін валюти балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Необоротні активи	6926,00	10055,00	48,29	57,67	3129,00	9,39	145,18	1,012
II Оборотні активи, у т. ч.:	6042,00	6157,00	42,13	42,13	115,00	0,00	101,90	0,000
Виробничі запаси	2171	1765,00	15,14	0,09	-406,00	-15,05	81,30	-0,131
Незавершене виробництво	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,000
Готова продукція	15,00	11,00	0,10	0,06	-4,00	-0,04	73,33	-0,001
Дебіторська заборгованість	1777,00	1891,00	12,39	10,85	114,00	-1,54	106,42	0,630
Поточні фінансові інвестиції	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,000
Грошові кошти та їх еквіваленти	2072,00	2486,00	14,45	14,26	414,00	-0,19	119,98	0,134
Інші	7,00	4,00	0,05	0,02	-3,00	-0,03	57,14	-0,001
Витрати майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,000
БАЛАНС	14343,00	17434,00	100,00	100,00	3091,00	0,00	121,55	1,000
ПАСИВ								
I Власний капітал	775,00	775,00	5,40	4,45	0,00	-0,96	100,00	0,000
II Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	1495,00	0,00	8,58	1495,00	8,58	0,00	0,484
III Поточні зобов'язання, у т.ч.:	3149,00	3330,00	21,95	19,10	181,00	-2,85	105,75	0,059
Доходи майбутніх періодів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,000
БАЛАНС	14343,00	17434,00	100,00	100,00	3091,00	0,00	121,55	1,000
Чистий дохід (виручка від реалізації)	59668,00	59560,00	x	x	-108,00	x	x	x
Чистий прибуток	4003,00	3116,00	x	x	-887,00	x	x	x

Таблиця 3

Аналіз фінансового стану СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки»

Показник	Роки		Нормативне значення	Абсолютне відхилення, +/-	
	2016	2017		2016 до норми	2017 до норми
Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,05	0,04	0,5	-0,45	-0,46
Коефіцієнт мобільності	1,07	0,72	0,25	0,82	0,47
Коефіцієнт маневреності	0,55	0,54	0,25	0,30	0,29
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,23	0,16	1	-0,77	-0,84
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,16	1,31	1	0,16	0,31
Коефіцієнт критичної ліквідності	1,58	1,66	0,8	0,78	0,86
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,62	0,75	0,3	0,32	0,45
Коефіцієнт покриття поточної заборгованості за рахунок дебіторів	0,53	0,57	1	-0,47	-0,43
Рентабельність активів, %	27,91	17,97	> 0,14	x	x
Рентабельність продаж, %	6,71	5,23	> 0,15	x	x
Рентабельність власного капіталу, %	516,52	402,06	> 0,2	x	x

вих (у 2016 році) та 0,04 грн. у 2017 році, що значно відхиляється від норми.

Також вагоме відхилення від норми має коефіцієнт фінансової стійкості, що становить 0,25% та 0,16% у 2016 та 2017 році відповідно.

Але, в свою чергу маємо позитивне значення таких коефіцієнтів, як коефіцієнт критичної ліквідності, що є вищим нормативного значення, має тенденцію до зростання порівняно з 2016 роком, і становить 1,22% у 2016 році та 1,32% у 2017 році. Це свідчить про те, що підприємство здатне негайно погасити свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів, за вирахуванням ТМЦ.

Узагальнюючи вищесказане, на основі проведеного нами аналізу фінансової стійкості і ліквідності підприємства слідє висновок, що досліджуване підприємство має недостатню фінансову стійкість та високу фінансову залежність від інвесторів.

Наступним етапом дослідження є аналіз ймовірності банкрутства підприємства за допомогою двох обраних моделей, а саме моделлю Іркутської академії та моделлю Терещенка О.О.

Розпочнемо аналіз визначення можливості банкрутства для СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» за моделлю Іркутської академії. Результати дослідження відображено в таблиці 4.

Аналізуючи результати, можна зробити висновок про те, що протягом усього досліджуваного періоду за моделлю Іркутської академії СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» має низьку ймовірність банкрутства, оскільки $R > 0,42$ - , а саме 4,33 , що становить до 10% . І хоча $R_{2017р.}$ менше $R_{2016р.}$ на 1,21, але можливість банкрутства підприємству не загрожує як в минулому році, так і в звітному.

Отже, найближчим часом банкрутство підприємству не загрожує, воно є фінансово стійким і має пер-

Таблица 4

Вхідні дані

№ з/п	Показник	2016 рік	2017 рік
1	Актив	14343	17343
2	Чистий дохід	59668	59560
3	Власний капітал	775	775
4	Чистий прибуток	4003	3116
5	Оборотні активи	7417	7288

Таблица 5

Сумарні витрати

№ з/п	Назва статті витрат	2016 рік	2017 рік
1	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(39662)	(39882)
2	Адміністративні витрати	(2859)	(3291)
3	Витрати на збут	(10563)	(10982)
4	Інші операційні витрати	(2415)	(2228)
5	Інші витрати	(0)	(0)
6	Всього витрат	(55499)	(56383)

Таблица 6

Ймовірність банкрутства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» за моделлю Іркутської академії

Коефіцієнт	Роки		Абсолютне відхилення (±)
	2016	2017	
X1	0,52	0,42	-0,10
X2	5,17	4,02	-1,14
X3	4,16	3,43	-0,73
X4	-0,07	-0,06	0,02
R	5,54	4,33	-1,21
Ймовірність банкрутства	мінімальна	мінімальна	x

спективи розвитку. Щодо заходів антикризового управління, то в нинішній ситуації важливо зосередитися на боргових зобов'язаннях підприємства, оскільки вони становлять досить значну частку його капіталу.

Далі проаналізуємо ймовірність банкрутства для підприємства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» у 2016-2017 роках, згідно моделі Терещенка О.О. Результати розрахунків відображені в таблиці 7.

Таблица 7

Ймовірність банкрутства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» за моделлю Терещенка О.О.

Коефіцієнт	Роки		Абсолютне відхилення (±)
	2016	2017	
X1	17,92	12,34	-5,57
X2	4,31	3,59	-0,71
X3	0,60	0,37	-0,24
X4	0,07	0,05	-0,01
X5	0,04	0,03	-0,01
X6	8,62	5,92	-2,69
Z	34,46	23,34	-11,12
Ймовірність банкрутства	мінімальна	мінімальна	x

Проаналізувавши ймовірність банкрутства для підприємства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» у 2016-2017 роках варто відзна-

чити позитивну ситуацію. Так у 2016 році показник Z становив 34,46, що набагато вище за показник 2 (при якому ймовірність настання банкрутства для підприємства є мінімальною). Це свідчить про те, що у досліджуваній період фінансовий стан підприємства був максимально задовільним. І хоча в 2017 році показник Z має тенденцію до зниження, а саме Z_{2017} дорівнює 23,34, дане зменшення не має негативного впливу на фінансовий стан на підприємства.

Отже, під банкрутством підприємства слід розуміти його неспроможність погасити свої боргові зобов'язання. Аналіз ймовірності настання банкрутства для українських підприємств аналізують з допомогою таких моделей як Терещенка О.О, моделлю Іркутської академії, Е. Альтмана, Г. Спрінгейта тощо.

Здійснивши аналіз ймовірності настання банкрутства для підприємства СП «Хлібокомбінат Новгород-Сіверської райспоживспілки» протягом 2016-2017 років було виявлено мінімальну ймовірність виявлення банкрутства в обох випадках.

Напрямок подальших досліджень є поглиблений аналіз етапів проведення оцінки фінансового потенціалу підприємства.

Висновки. Сучасний стан економіки вимагає створення загального алгоритму прогнозування банкрутства підприємства з урахуванням як вітчизняного, так і закордонного досвіду.

Таким чином відмітимо, що для здійснення прогнозу ймовірності банкрутства потрібна така модель, у якій будуть враховані умови проведення оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств, які базуються на стандартах бухгалтерського обліку і звітності України, даних статистичної, інформаційної бази українських галузевих підприємств, які мають власні особливості при здійсненні господарської діяльності в умовах фінансової кризи.

Важливою перевагою проведення аналізу ймовірності банкрутства на підприємствах України є те, що результати проведеного аналізу сприятимуть правильному прийняттю рішень та підвищенню ефективності діяльності, та як наслідок залучення інвестицій для компанії.

В свою чергу, застосування методик аналізу прогнозних показників та визначення меж банкрутства дасть можливість визначити можливі зміни, які призведуть до покращення фінансового стану підприємства. Як варіант, шляхом подальшого дослідження може бути визначення механізмів впливу на інвестиційні процеси нових тенденцій формування аналітичної інформації із застосуванням аналізу прогнозних фінансових.

Але слід врахувати те, що для того, аби прогноз був більш обґрунтованим, рекомендуємо комплексно використовувати одночасно кілька методів прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, що дозволить значно підвищити ступінь вірогідності отриманих результатів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14 травня 1992 р. № 2343-XII (у редакції від 4 квітня 2018 р.) / Верховна Рада України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T234300.html (дата звернення: 16.01.2019).
2. Бикова В.Г., Буряковський В.В., Ряснянський Ю.М. Фінансове планування як складова управління фінансово-економічним потенціалом на підприємствах загальнодержавного значення. *Вісник Тернопільського державного економічного університету*. 2015. № 1. С. 26–35.
3. Петрович Й.М., Прокопишин-Рашкевич Л.М. Економіка та фінанси підприємств : підручник. Львів, 2014. 408 с.

4. Ковтун Н.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2014. 527 с.
5. Москаленко В.П., Пластун О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 6. С. 180–192.
6. Лелейко Т.І., Доценко Т.О. Аналіз сучасних методик прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. № 1(10). URL: <http://masters.donntu.org/2012/iem/subbrys/library/bancrutcy.pdf> (дата звернення: 16.01.2019).
7. Квасницька Р.С., Кордонєць І.М. Етапність проведення діагностики кризового стану та ймовірності банкрутства підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. №2. С. 130–135.
8. Оцінка моделей діагностики банкрутства / В.П. Клочан, В.В. Клочан, Н.І. Костаневич, А.Г. Костирко. *Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК»*. 2010. № 1. С. 97–101.